

Buskerud
fylkeskommune
Utviklingsavdelingen

Vår saksbehandler
Morten B Histøl, tlf 32808678

Vår dato
17.08.2006

Deres dato
17.07.2006

Vår referanse
03/02104-49
650.710.

Deres referanse
06/822-Nerol

1 av 1

Ål kommune

Torget 1
3570 ÅL

ARKIV

KULTURHISTORISK MUSEUM Universitetet i Oslo		
Saksb. L160	12 SEPT. 2006	Kopi
Ark.: 0619-4		
Saksnr.: 06/11982	Dok.nr.: 1	

Sire - gnr 4 bnr 20 - Ål kommune - foreløpig svar på søknad om godkjenning av plan for nydyrking

Våre arkivundersøkelser viser at det tidligere er funnet automatisk fredete kulturminner, datert jernalder, i forbindelse med harving på eiendommen.

I søknaden fremkommer det at det skal planeres ut tre røyser med et areal på ca. 1 mål. Selv om arbeidene som skal utføres har begrenset omfang, finner vi likevel området interessant og må gjennomføre en befaring der, før et endelig svar på søknaden kan sendes.

Avtale om befaringsretten rettes til vår avdeling på telefonnummer 32 80 86 60.

Med hilsen

Inger Liv Gøytil Lund e f
kulturvernleder

Morten B Histøl
saksbehandler

Kopi til:

Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo Postboks 6762 St. Olavs pl., 0130 OSLO

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

Postadresse
BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Fylkeshuset
N-3020 Drammen

Besøksadresse
Hauges gate 89
E-postadresse
Postmottak@bfk.no

Telefon
32 80 85 00
Internett
www.bfk.no

Telefaks
32808676

Bankkonto
2200.07.13523
Foretaksregistre
NO 964 951 373

ARKIV

Ål kommune

Torget 1
3570 ÅL

KULTURHISTORISK MUSEUM Universitetet i Oslo		
Saksb. Ligu	08 DES. 2006	Kopi
Ark:	0619-4	
Saksnr	06/11982	Dok.nr.: 3

Sire - gnr 4 bnr 20 og 28 - Ål kommune - søknad om nydyrking og bygging av landbruksveg - Uttalelse fra kulturminnevern

Utviklingsavdelingen har foretatt arkeologiske registrering av ovennevnte område, samt søknad om utbedring et eldre veifar (vårt saksnr. 03/2366). Uttalelsen gjelder for begge tiltakene. I tillegg ble området ved ei oppmurt rydningsrøys/steintipp beliggende nord på eiendommen registrert. Dette i forbindelse med at tiltakshaver opplyste registrator om at røysa vurderes fjernes. Sistnevnte tiltak er ikke nevnt i de tilsendte papirene fra Ål kommune.

Vi viser til vedlagte rapport. Det ble funnet et jernvinneanlegg (ID101103-1), et eldre oppmurt veifar (ID100107-1), dyrkningsspor (ID101105/1-2 og ID101109-1), en mulig gravhaug (ID101101-1) og ei mulig gravrøys (ID101102-2). Alle kulturminnene er automatisk fredete kulturminner jmfør kulturminneloven § 4. b og c. I tillegg har alle kulturminnene en sikringssone på minimum 5 meter utenfor dets synlige ytterkant. Fylkeskommunen har myndighet til å utvide denne grensen dersom vi mener det er behov for det jmfør § 6 i samme lov.

I tillegg ble det i forbindelse med ei prøvesjakt i en fossil åkerflate gjort funn av en fibula av bronse (ID101104-1). Fibulaen kan dateres til folkevandringstid, mellom 400-570 e.kr. Den 13.10.2006 ble det i samarbeid med Kulturhistorisk museum foretatt søk og undersøkelse/sikring av funnstedet til fibulaen, se vedlegg.

Det var planlagt at det skulle gjennomføres ytterligere registrering av rydningsrøysene som blir berørt av nydyrkingstiltaket. Dette ble ikke gjennomført på grunn av snø, kulturminnene må derfor måles inn digitalt til våren.

Nedenfor følger uttalelse til de enkelte tiltakene det er søkt eller som det vurderes å søke om dispensasjon for:

1) Når det gjelder søknaden om nydyrking er det funnet rydningsrøysen innenfor planområdet, røysene er imidlertid ikke innmålt og ferdig registrert på grunn av snø. Registreringsarbeidet må derfor utføres våren 2007. Rydningsrøysene er tolket som både nyere tids og automatisk fredete kulturminner.

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

Postadresse
BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Fylkeshuset
N-3020 Drammen

Besøksadresse
Hauges gate 89
E-postadresse
Postmottak@bfk.no

Telefon
32 80 85 00
Internett
www.bfk.no

Telefaks
32808676

Bankkonto
2200.07.13523
Foretaksregistre
NO 964 951 373

Vår dato
01.12.2006Vår referanse
03/02104-56

Vi har per faks den 23.11.2006 mottatt avgrensning på arealet for nydyrkningen, området er på ca 1 dekar. Det kan søkes om dispensasjon fra kulturminneloven for rydningsrøysene som vil bli berørt av nydyrkningen, det vil si at det søkes om frigivning for berørte kulturminner. Dette kan først gjøres etter at området er ferdig registrert til våren. Tiltaket er å anse som mindre privat tiltak, vi viser til Rundskriv T-2/99. Grunneier skal derfor ikke belastes økonomisk.

2) Når det gjelder utbedringen av et eldre vegfar, er saken noe komplisert. Dette fordi selve veien (ID101107-1) er tolket som et automatisk fredet kulturminne med høy verneverdi. Veien ligger like ved gravminner (ID101102, ID101103) og en fossil åkerterrasse (ID101109). Dette medfører at utviklingsavdelingen ikke gir tillatelse til inngrep. Vi ber derfor at det blir valgt en ny trase for veien. Det kan søkes om dispensasjon fra kulturminneloven, men vi vil ikke anbefale en slik søknad.

3) Når det gjelder planering av røysen som er avmerket på kart i forbindelse med søknad om nydyrkning, er røysene tolket som automatisk fredete kulturminner (ID101109). Vi må imidlertid motta en avgrensning på tiltaket før vi kan komme med en endelig uttalelse til saken. Det kan bli aktuelt å søke om dispensasjon fra kulturminneloven for de berørte kulturminnene.

4) Når det gjelder mulig fjerning av ei oppmurt rydningsrøys/steintipp beliggende nord på eiendommen, er tiltaket ikke nevnt i de tilsendte papirene fra Ål kommune. Rydningsrøysa er ikke tolket som et automatisk fredet kulturminne, likevel kan det ligge automatisk fredete kulturminner under røysa. Et annet forhold er at det ca 8 meter vest for røysa ligger en jernframstillingsplassen (ID101103) som er et automatisk fredet kulturminne.

Utviklingsavdelingen mener derfor at røysa kan fjernes, men dette med vilkår om overvåkning av en arkeolog under fjerningen. Vennligst ta kontakt med utviklingsavdelingen i god tid før arbeidet skal utføres.

Med hilsen

Inger Liv Gøytal Lund e f
Kulturvernleder

Siv Anita Lundø
arkeolog

Vedlegg:

- 1 Rapport fra kulturminneregistrering
- 2 Befaringsrapport fra kulturhistorisk museum etter sikring av funnsted

Kasset-identisk med dek. 2 - 2/1-07 Utt-

Kopi til:

Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo
Riksantikvaren
Torleiv Rotneim
Vidar Sire

Postboks 6762 St.Olavspl., 0130 OSLO
Postboks 8196 Dep, 0034 OSLO
Sire, 3579 TORPO
Sire, 3579 TORPO

KULTURHISTORISK REGISTRERING

Sire Ål Kommune

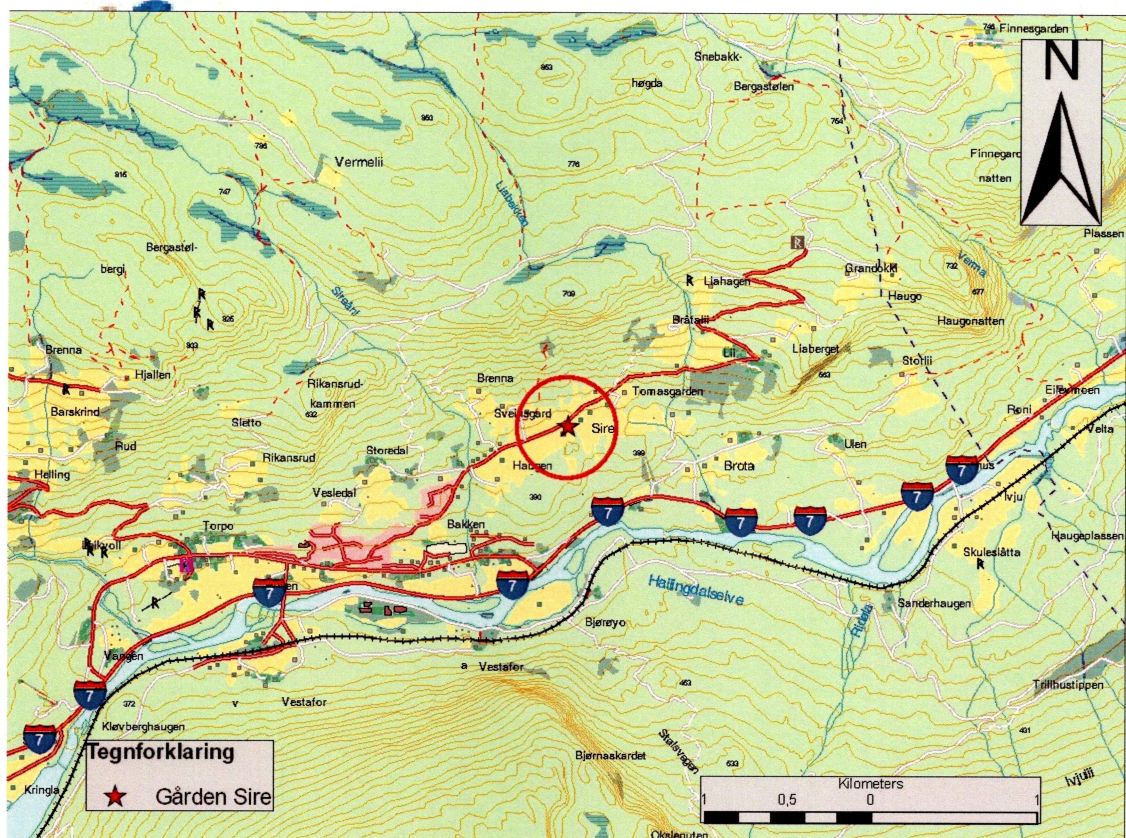
GNR. 4, BNR. 20,28

SAKSNR: 03/02104 & 03/2366

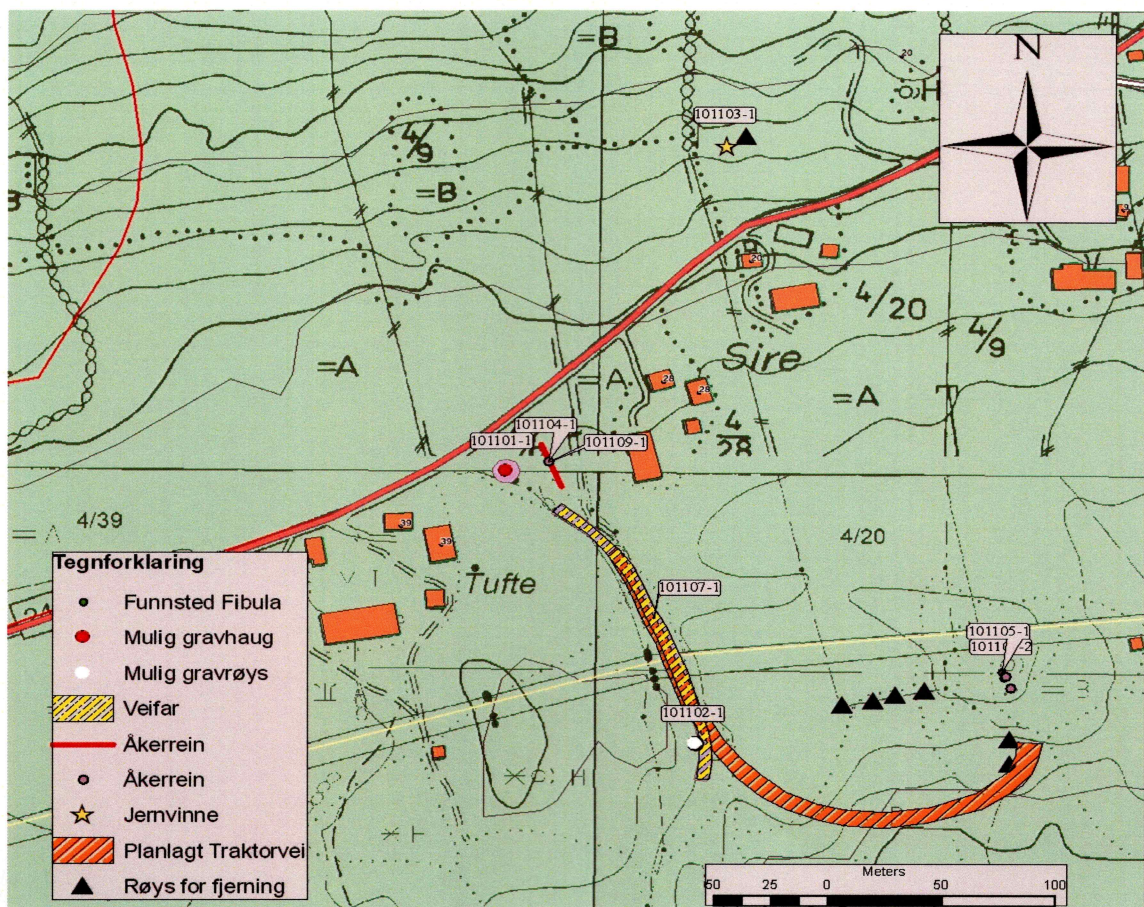

BUSKERUD FYLKESKOMMUNE

Utviklingsavdelingen

Kart 1. Viser undersøkelses området ut fra Riksvei 7 og Torpo.

Kart 2. Viser et situasjonskart over planlagte tiltak i området og registrerte kulturminner ved gården Sire.

FORELØPIG RAPPORT FRA KULTURHISTORISK BEFARING

Kommune:	Ål		
Gardsnavn:	Sire		
Gardsnummer:	4		
Bruksnummer:	20		
Kartreferanse	BR062-5-1 / M7-11; 1616III		
Tiltakshaver:	Thorkir Rotneim / Vidar Sire		
Adresse:	Sire, 3579 Torpo / 3579 Torpo		
Navn på sak:	Nydyrking og utbedring/bygging av landbruksvei, Sire – Ål kommune		
Saksnummer:	03/02104		
Prosjektnummer:			
Høyde over havet:	400 meter		
Registrering utført:	27. og 28.09. 2006	Ved:	Bjørn Christian Edvardsen og Bernt Egil Tafjord
Rapport utført:	18.10.2006	Ved	Bjørn Christian Edvardsen
Autom. fredete kulturminner i området:	Jernvinne Veifar Dyrkningsspor		Registreringsnummer 101103-1 101107-1 101105-1, 101105-2, 101109-1
	Mulig gravhaug Mulig gravrøys Funnsted		101101-1 101102-1 101104-1
Nyere tids kulturminner i området:			
Fotodokumentasjon:	XXX-XXX		
Faglige konklusjoner:			
☐ Planen er <u>ikke</u> i konflikt med kulturminner.			
Automatisk fredete kulturminner		Nyere tids kulturminner	
☒	Planen er i konflikt	☐	Planen er i konflikt
☐	Ingen synlige, potensiale under bakken	☐	Ikke påvist til nå, nærmere arkivsjekk påkreves
☐	Ikke vurdert	☐	Ikke vurdert
Videre saksgang (for saksbehandler):			
Registreringer		Merknader	
☐	Videre reg. ikke nødvendig	☐	Ingen merknad
☒	Videre reg. nødvendig	☐	Tilråd spesialområde
☐	Reg. fullført	☐	Tilråd dispensasjon
☐		☐	Foreløpig uavklart

BAKGRUNN FOR PLANEN:

Befaringen ble gjennomført da grunneier, Thorkir Rotneim og Vidar Sire, ønsker å nydyrke deler av et jorde for å få bedre arrondering av marka, det er her tenkt med en utplanering av rydningsrøyser for å tilrettelegge for dette. Videre er det planlagt å utbedre et eksisterende veifar slik at det kan brukes som landbruksvei/traktorvei (kart 2). Området er i dag benyttet som gressland og beitemark for storfe.

Det er tidligere registrert automatisk fredete kulturminner, datert jernalder, i forbindelse med harving på eiendommen og siden registreringer foretatt i forbindelse med utarbeidelse av økonomisk kartverk ofte er mangelfulle ble området betraktet som et område med et visst funnpotensial tiltross for et begrenset areal. En kulturminneregistrering var derfor nødvendig for å avklare områdets videre potensial for automatisk fredete kulturminner. Formålet med registreringen var å undersøke forholdet mellom de ulike tiltakene på eiendommen og eventuelle automatiske fredete kulturminner.

OMRÅDET

Gården Sire er lokalisert omtrentlig 2 kilometer nordøst om Torpo sentrum, med avkjøring fra RV7 mot Torpo/Lien, i Ål kommune (kart 1 og 2). Området for tilrettelegging av jordbruk/nydyrking er beregnet til 1 mål eksklusiv arealet for tilrettelegging av landbruksveien. Dette arealet ligger i dag delvis brakk eller er brukt som beiteområde for storfe. Her er det en sørvendt flate med knauser og slake morenerygger. Omkringliggende flater er i dag dyrket mark, mens knausene og noen morenerygger er dekket av lauvskog/blandingsskog.

GÅRDSHISTORIE

Om gårdsnavnet Sire er det her lagt ved et utdrag fra O. Rygh Norske Gaardnavne. Gården kan spores tilbake til 1578 da den het Sijrienn. Ulike navnevariasjoner kan følges opp gjennom tiden fram til i dag da gården heter Sire. Dagens navn, Sire, tok gården i 1723 (figur 1).

Sire. Udt. sí2re. -- Sijrienn 1578. Siirenn 1593. Sirrenn 1604.1/2. Siren St. S. 120. Sirj 1617. Sigrj 1657 (3 Gaarde). Sire 1723 (3 Gaarde, hver med 2 Opsiddere). Gaarden ligger mellem en Hovedelv og en mindre Tverelv dertil. Den sidste kaldes for Sireaaen, men har vistnok oprindelig hedt Sira, der ogsaa er Navn paa den gennem Siredalen løbende Elv (hvorefter Sire i Bakke GN. 24 er benævnt): se NE. S. 212. Efter Vibe S. 291 kaldes den Del af Skit-hegga, der danner Grænsen mellem Røken og Lier, for Sireelven. Herefter er Sire vistnok oprindelig *Sír(u)vin. Dertil GN. 8,6 Sireøen. En Formodning om Elvenavnets Oprindelse er fremstillet af S. B. i Arkiv f. nord. Fil. XX S. 355 ff. Sire i Eresfjord (skr. Sirin 1362) indeholder efter Bd. XIII S. 261 ikke Elvenavn.

Figur 1. Utdrag fra O. Rygh – Norske Gaardsnavne.

Oval skaalformet Spende af Messing, med dobbelt Plade. Overpladen har havt 9 Knapper, hvoraf de 4, som har været nittede fast, nu er borte (Nitterne af Jærn). Ornamentene i sedvanlig Smag. Funden for et Par Aar siden ved Grusgravning paa Gaarden Sire (M. No. 4) i Thorpe Sogn, Aals Prestegjeld i Hallingdalen.

C3247

Øxeblad af Jærn, af almindelig Form for hedensk Tid, lidet men tykt, med spidse Fremspring til begge Sider af Skafthullet. Længde knap 5", Bredde for Eggen 23/5", foran Skafthullet 11/6". Fundet i Jorden paa Gaarden Sire (M. No. 4) i Thorpe Sogn, Aals Prestegjeld i Hallingdalen. Vel vedligeholdt.

C3354.

Øks av jern fra vikingetiden av form som Vikingsverd fig. 40, men med noe bredere blad og lavere skaffliker. Disse er noe skadet, forøvrig er stykket vel bevart. Lengde 15 cm., bladets største bredde 10,5 cm. Funnet på Sire (gnr. 4), Ål pgd., Buskerud. Depositum fra Drammens Museum (D. 4157).

C25 239.

Vævskyttelformet Sten af hvid Kvarts, 9.2 cm. lang, med stærke Spor af Brug paa den ene Side og svagere paa den anden; begge Sider plane. Baandet om den har været af Jern. F. paa Tufto i Torpe Sogn, Aal Pgd. i Hallingdal. Gave fra Helge Sandersen Tufto.

C10481.

Fingerring af bronze fra yngre jernalder, helt lukket og støbt af samme form som de samtidige ringer, der bestaar af snoede guld- eller sølvtraade. Den har havt en sterk, lys forgylding, hvoraf betydelige rester er bevaret. Fundet under harvning i en ager paa Sire, Torpe sogn i Hallingdal, Buskeruds amt.

B5881.

Figur 2. Liste over gjenstandsfunn gjort på/ved gården Sire med tilhørende katalog nummer.

På gården Sire og ved nabogården Tufte/Tufto er det gjort en rekke gjenstandsfunn som er påtruffet i forbindelse med gårdsdrift. Her kan nevnes en ring av bronse, en oval skålformet spenne i bronse, to økseblader og en beltestein i hvit kvarts (figur 2).

STRATEGI OG METODE

Som primær metode ble visuell overflaterregistrering utført. Metoden innebærer at området blir visuelt undersøkt etter automatisk fredete kulturminner som er synlige i terrenget. Kulturminner man her er på jakt etter vil eksempelvis være kullgroper, jernvinner/jernframstillingsplasser, tufter, fangstanlegg, gravhauger/røyser, veianlegg og lignende. Eventuelle funn ble målt inn med GPS og fotodokumentert. Det skulle og her prøvestikkes/snittes etter eldre dyrkningslag/spor.

DELTAGERE OG TIDSROM

Undersøkelsen ble gjennomført i perioden fra onsdag 27.09.2006 og torsdag 28.09.2006. Det ble her brukt 23 timer på befarings av området. Undersøkelsen ble utført av undertegnede og Bernt Egil Tafjord for Buskerud fylkeskommune.

REGISTRERINGENS FORLØP OG RESULTATER

Det aktuelle planområdet ble gjennomgått i to omganger. I første omgang ble området befart for moderne påvirkninger og forstyrrelser, for å få en oversikt over disse. Når dette var blitt gjort ble området systematisk gjennomgått for funn av nye automatisk fredete kulturminner. Denne gjennomgangen ble gjort systematisk ved å gå nøye gjennom de områdene der de ulike tiltakene i saken planlegges. Undersøkelsen startet nord på eiendommen der det er vurdert å fjerne en delvis oppmurt rydningsrøys/steintipp (kart 2).

Resultater – lokalitet 101103

Ved kontroll av den oppmurte røysa ble det gjort funn av et kullag omtrentlig 8 meter fra røysa på dens vestre side. Kullaget hadde en utbredelse på 4 x 7 meter og var lokalisert på kanten av en liten brink med berg og stein i nordkant (figur 4, bilde 1). Tykkelsen på dette laget varierte fra 35-60 centimeter ved stikk med jordbor. Avgrensingen ble gjort ved hjelp av jordbor ved dokumentering av området. Ved utkanten mot øst og rydningsrøysa ble det gjort funn av slagg. Dette ble tolket som mulig smieslagg da det etter prat med grunneier da det kom fram at det hadde stått en gammel smie i området, og smieskuret sto nå 4-6 meter sør for

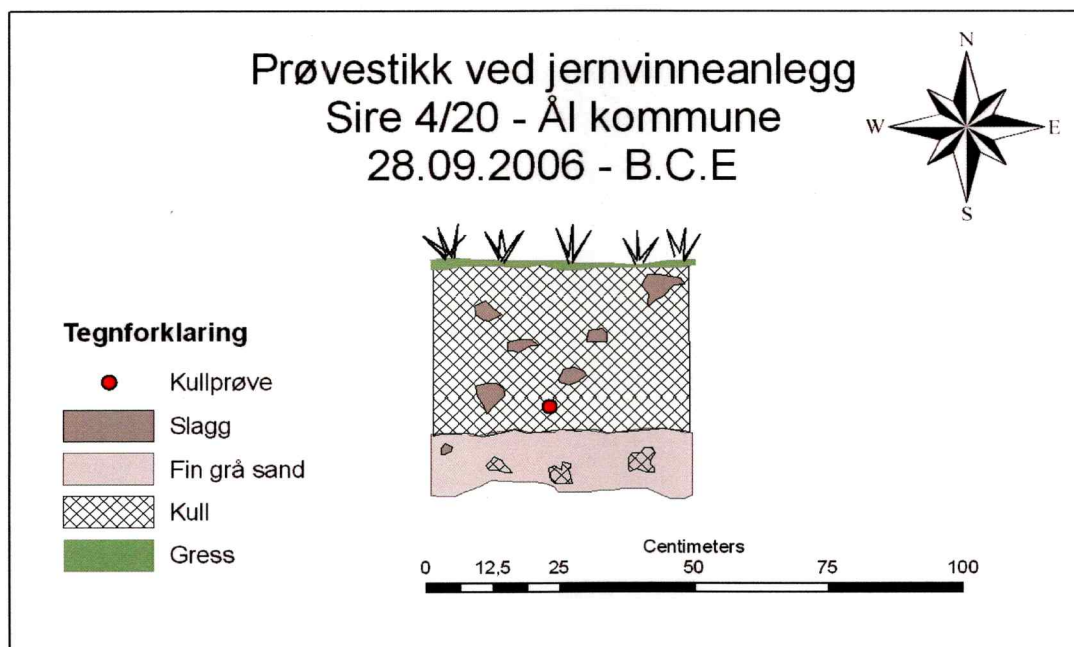
området med kull og slagg (Figur 4.) Det ble da bestemt å legge et prøvestikk gjennom kull-laget i håp om å få noe litt mer konkret å jobbe ut i fra. Prøvesticket som ble lagt målte 50 x 50 cm med en dybde på 50 cm. Kull-laget i sticket var 39 cm dypt og under dette besto undergrunnen av en veldig finkornet og løs sandmasse (figur 3). I prøvesticket ble det gjort

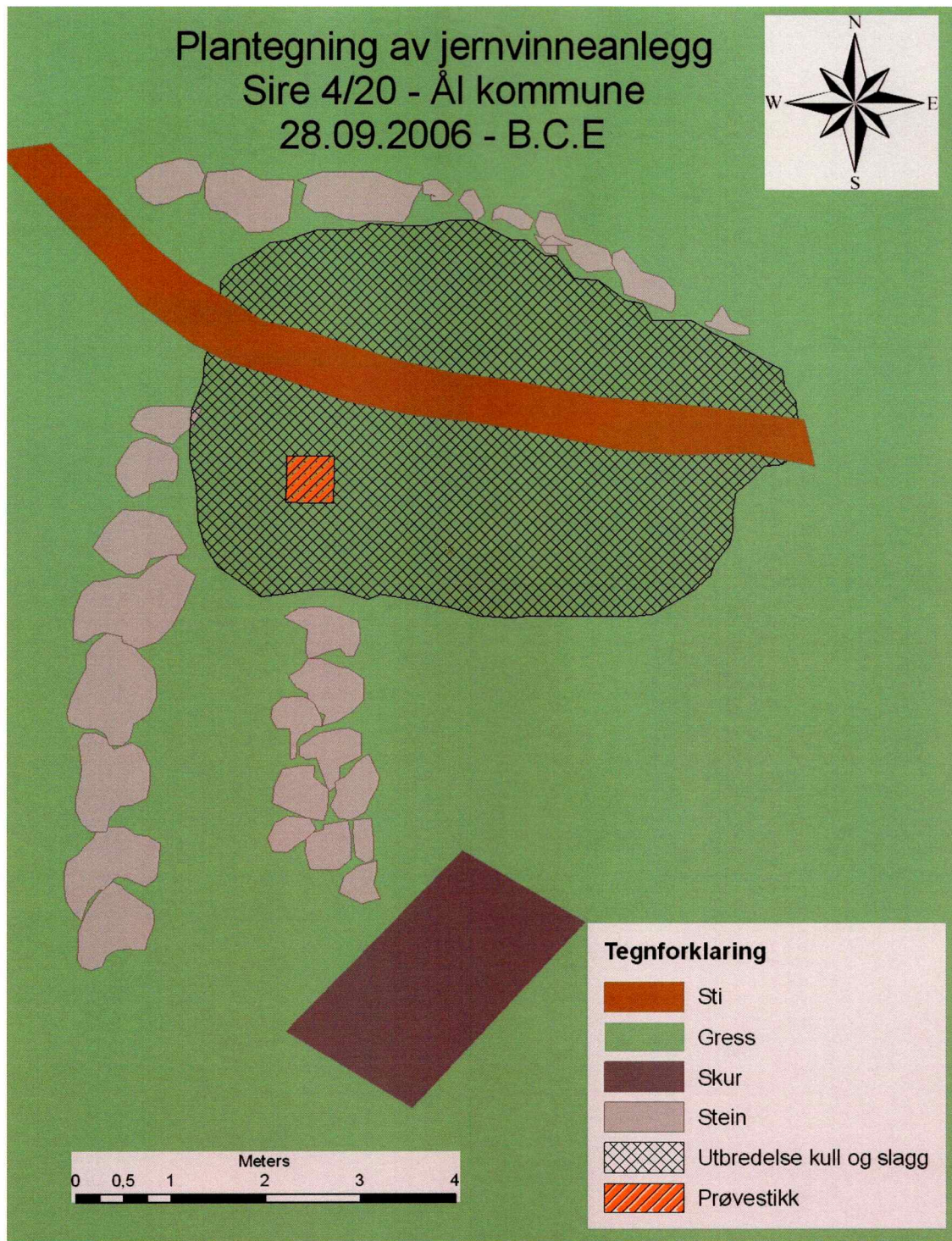
Bilde 1. Viser brinken og området der jernvinne 101103 ble registrert

funn av bunnslagg / ”skåla” til en jernvinneovn og store mengder med tappslag. Her ble det tatt ut en kullprøve for datering om det skulle bli nødvendig med en eksakt datering på lokaliteten. Ved vasking og rensing av kullprøven ble det gjort funn av hesteskosøm og en udefinerbar jerdings som kan være råemnet til et knivredskap. Små rester

av det som virker som ovnsforing fra ovnen ble òg funnet i massene for C^{14} dateringen. På grunnlag av funnet av bunnslagg av en jernvinneovn ble området tolket som en jernframstillingsplass med askeladd identifikasjonsnummer 101103-1. Prøver av slagg og ovnsforing ble samlet inn fra denne lokaliteten.

Figur 3. Viser digitalisert profiltegnning av prøvesticket tatt innenfor området med kullmasser.

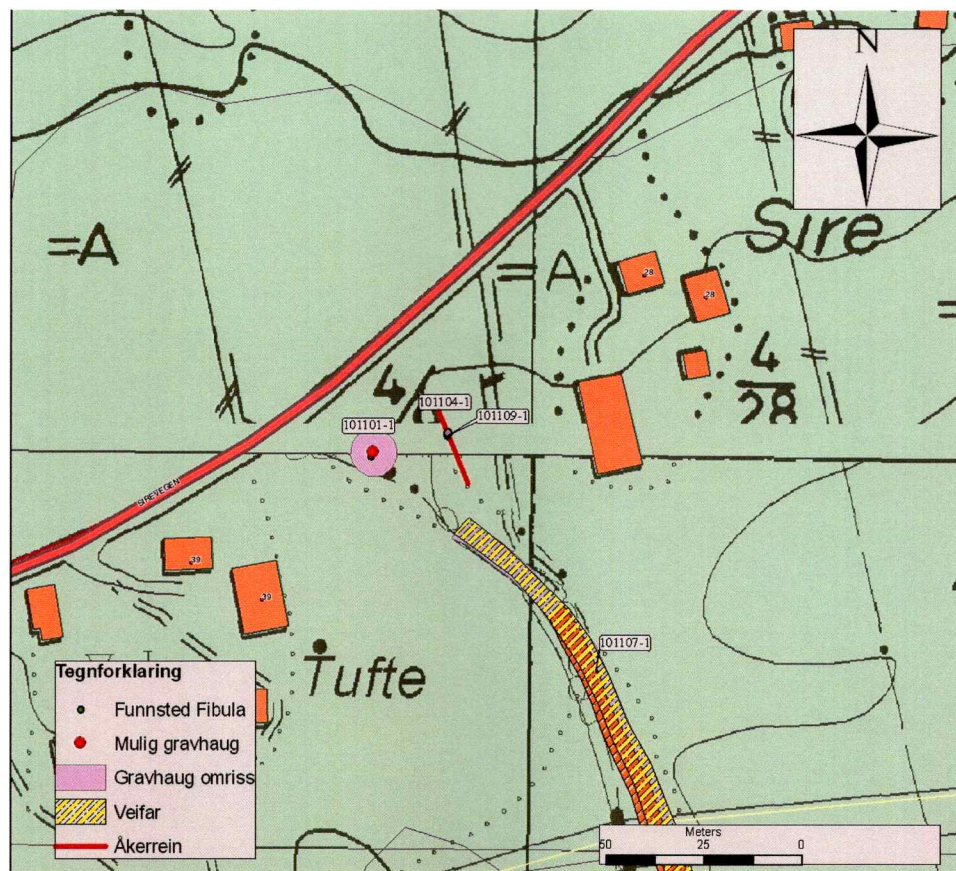

Figur 4. Digitalisert utgave av plantegningen for utbredelse av kull og slagg – askeladden Id nummer 101103 (kart 2).

Dette området skulle egentlig ikke være med under denne befaringen, men ble tatt med etter oppfordring på telefon fra tiltakshaver angående fjerning av nevnte røys (kart 2).

Området vest for dagens gårdstun – lokalitet 101101, 101104 & 101109

Ved området vest for dagens gårdstun er det tiltenkt innkjøring for jordbruksredskap inn til og ned langs kanten av eksisterende jorde. Det er ønskelig å lagre samt oppbevare jordbruksredskaper ved sørenden av jordet (kart 2 og kart 3). Langs vestkanten av denne delen, mot nabogården Tufte ble det gjort en rekke funn av en mulig gravhaug, åkerrein/fossil åker og gjenstandsfunn (kart 3).

Kart 3. Viser området vest for dagens gårdstun med lokalitetene 101101, 101104, og 101109.

Lokalitet 101101 – Mulig gravhaug

Lokalitet 101101 er en mulig gravhaug. Gravhaugen ligger på en flate mellom gårdene Sire og Tufte. Flaten avgrenses seg ved å danne et lite platå mot gården Sire i øst, Sirevegen mot nord og steingjerdet fra gården Tufte i vest/sørvest. Grovt beregnet areal på denne flaten er 25 meter x 30 meter med innsnevring sørvest til en trekant. Flaten framtrer som urørt, og ut fra plassering der den ligger klemt mellom gårdene Sire og Tufte og Sirevegen virker det som om denne jordfliken har vært brakk en stund. Den mulige gravhaugen som ble registrert her ligger sentralt på denne flata. Haugen framstår som rund/oval med en diameter på 11.7 meter og en høyde på 1.1 meter. Ved stikking med jordbor kunne en mulig fotkjede rundt graven kjennes.

Ingen stein var umiddelbart synlig rundt haugen. På toppen av haugen ligger en stor flat stein som er delt i to på midten. Ved nordsiden av haugen kan man se antydning til ei

Bilde 2. Viser mulig gravhaug med ID nummer – 101101

plyndringsgrop. Gropa er 1.1 meter rund/oval og 20 cm dyp. Øst siden av haugen er skadet, da masse har blitt tatt ut og steinmasser/rydningsmasser kjørt på (bilde 2). Her kunne man se et snitt av haugen ved skillet av tilført og påført masse. Massene i haugen består av fet matjord som er noe kullblandet og

innholder knyttnevestor stein. Den mørke Massen i haugen skilte seg markant fra de lysere sand og jordmassene som kunne påvises rundt.

innholder knyttnevestor stein. Den mørke

Lokalitet 101104 og 101109 – Funnsted og Dyrkningsspor

For å få avklart om flata som den mulige gravhaugen ligger på er fossil åkermark eller har vært oppdyrket, ble det lagt et snitt gjennom knekkpunktet på flata. Snittet ble gravd fra vest

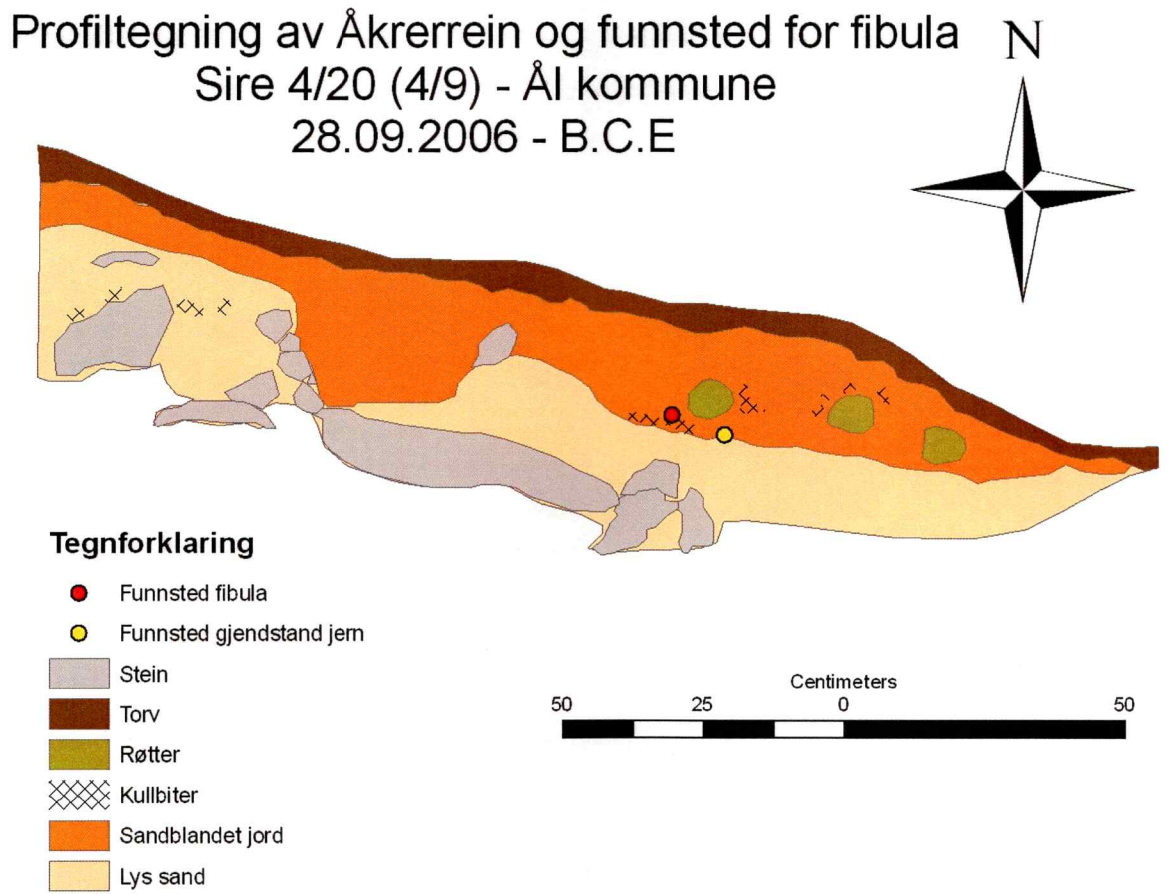
Bilde 3. Viser den gravde sjakta mot vest. Spiker markerer funnsted for fibula (rød ring). Steinpakningen i sjaktas vestre del er synlig i hakkant av bildet

mot øst med start inne på selve flata. Lengden på snittet var omtrentlig 1,9 meter og en dybde på drøye 40 centimeter. Bredden på sjakta som ble gravd her var 40 centimeter. Rundt knekkpunktet fra flata og ned i det som virker som en åkerrein var snittet preget av stein. Det virker her som om det er en steinpakning som følger åkerreina og som er lagt opp for å holde massene på plass. Massene i snittet framsto å bestå av tre ulike lag.

Øverst lå et lag av torv som varierte mellom 5 og 10 centimeter i tykkelse. Under dette lå et sandblandet jordlag som inneholdt enkelte kullbiter. Tykkelsen på dette laget varierte sterkt i fra 30-35 centimeter i hellningen til knappe centimeteren ved sjaktas østre kant.

Kullfragmentene i dette laget var små og lå veldig spredt. Det virket ikke da som om det var

mulig å samle inn nok kullstoff til en C-14 datering av laget. Det lyse sandlaget som strekker seg i bunnen av sjakta er mer konsekvent i tykkelse, så dette laget ble tolket som undergrunn (figur 5). Ved sjaktas start, mot vest, framstår dette laget som tykkere enn det egentlig var da det her ble fjernet en del stein for å få sjaktet ut åkerreina (bilde 3). Det ble her funnet noe kullbiter mellom stein som ble fjernet.

Figur 5. Viser en digitalisert profiltegning av sjakta med stratigrafi og hvor gjenstandsfunn ble gjort

Det ble gjort to gjenstandsfunn i sjakta som ble gravd. Det ene funnet er en udefinerbar gjenstand av jern. Det var ikke mulig å se hva det kunne være. Den andre gjenstanden som ble funnet var en fibula i bronse, med tilhørende nål av jern. Fibulaen framsto i god stand og ble funnet omtrentlig mitt i sjakta, bak en bjørkerot (figur 5). Bronsespena måler 5 x 1 centimeter (bilde 4 og 5). Den ble ut ifra typologien i Rygh typologisk blitt datert til folkevandringstid (Rygh 1885: illustrasjon 246). En jordprøve ble tatt ut som et forsøk på å samle nok kull til en C-14 datering av åkerreina. Det virker foreløpig som om at den mulige gravhaugen er lokalisert på en fossil åkerlapp som har blitt bevart på grunn av dens plassering i grenseskillet mellom gårdene Sire og Tufte.

Bilde 4. Bronsefibula ovenfra.

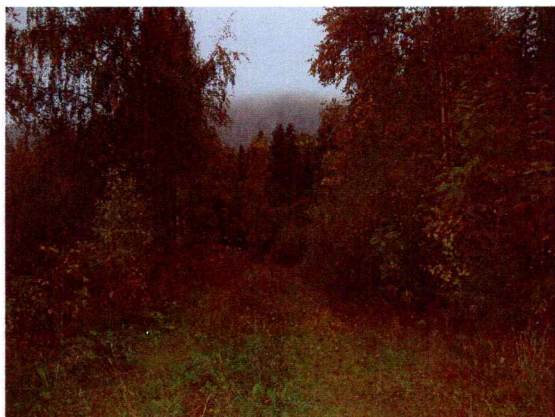

Bilde 5. Bronsefibula fra siden med nål i jern.

Området sørvest og sørøst for dagens gårdstun – lokalitet 101102, 101105 & 101107

Lokalitet 101102 og 101107 – Mulig gravrøys og og Veianlegg

Lokalitet 101107 er rester av et veianlegg som strekker seg sørover fra de tidligere nevnte lokalitetene. Denne delen i kanten av jordet er ønsket å forbedre slik at den da kan bli benyttet som en landbruksvei. Veianlegget strekker seg sørover utenfor gården Sire og ned i dalen, og den kan visstnok følges nordover opp til et forlatt gårdsanlegg lengre opp i dalen.. I følge muntlige kilder skal den ha vært benyttet helt fram til 1906 da Sirevegen var ferdig bygd (kart 2). Den strekkningen som det her er aktuelt å forbedre er omtrent 150 meter lang og knappe 2.5 meter bred. Vegen er bygd opp av fint murte stein og akkurat denne delen framtrer som godt bevart med lite utrasninger av stein og veimasser.

Bilde 6 og 7. Viser det gamle veifaret i henholdsvis fra nord mot sør og fra sør mot nord.

Sørsvest av det registrerte veifaret ligger lokalitet 101102 (kart 2). Lokaliteten er en mulig gravhaug. En klar avgrensing av denne var vanskelig å få til da det var blitt kjørt på masse ved røysa nordside og sørøstre side. Siden mot veifaret i øst var tydelig blitt kuttet av veien. Dette til tross framsto røysa som rund med en diameter på 12 meter. Høyden på røysa ble vanskelig å fastslå på grunn av plassering i terrenget, men den er over 1.5 meter høy. Røysa var bygd

opp av var av like stor stein i underkant av størrelsen til en liten fotball. Det var gravd en grop like sørøst om senter av røysa, noe som kan indikere en plyndringsgrop (bilde 8 og 9). Denne gropa var oval og målte 1.5 meter x 1.5 meter. Røysa var tilgrodd av undervegetasjon.

Bilde 8. Viser mulig plyndringsgrop i røys 101102

Bilde 9. Viser steinstørrelsen i røys 101102

Lokalitet 101105 - Dyrkningsspor

Lokalitet 101105 er lokalisert sørøst på eiendommen Sire og øst for området der det planlegges en utplanering av eksisterende røyser (kart 2). Lokaliteten består av et område med dyrkningsspor. Her synes det å være 2 åkerterrasser som er avdelt med åkerreiner.

Åkerterrassene måler samlet omtrent 25 meter x 20 meter og langs kantene av terrassene er det anlagt små rydningsrøyser der noen er lagt opp rundt jordfast stein. Det vokser i dag lauvskog i dette området, noe som kunne spores ved snitting av undergrunnen. Etter 4 centimeter med skogbunn ble massene ensartet i en lys sandholdig masse. Det kunne ikke sees noen stratigrafi i form av dyrkningsspor i åkerreina. Typologisk framtrer denne lokaliteten som et eldre jordbruksområde, med små rydningsrøyser og små jordlapper for jordbruk. En nøyere kontroll og gjennomgang av dette området er påkrevd med tanke på å få datering av anleggene som befinner seg her.

KONKLUSJON

Det ble ved befaringen av området gjort funn av flere anlegg og gjenstander som er og kan betraktes som automatisk fredete kulturminner. Gårdshistorie for gården Sire evt. Tuft samt funnet av bronsespenna fra folkevandringstid og anlegg som jernframstillingsanlegg, mulig gravhaug og gravrøys indikerer for at dette er et område der det har vært menneskelig aktivitet og bosetning langt tilbake i tid. Disse forholdene gir en indikasjon på at det registrerte veifaret som strekker seg på vestsiden av området er av en betydelig alder – det vil si i eldre en reformasjonen i 1537 og dermed et automatisk fredet kulturminne.

DRAMMEN 19.10.2006

Bjørn Christian Edvardsen

Feltleder

Kilder:

<http://www.dokpro.uio.no/arkeologi/bergen/hovedkat.html>

<http://www.dokpro.uio.no/arkeologi/oslo/hovedkat.html>

Litteratur;

Brøgger, A.W (red.). 1910. *Oldtiden – Tidsskrift for norsk forhistorie bind I*. Bergens, Stavanger, Trømsø og Trondhjems museer. Dreyers boktrykker – Stavanger 1911

Carlstrøm, s. 1994. Hallingdal – kult og kulturminner i folkelig tradisjon. Hovedfagsoppgave i nordisk arkeologi. Avdeling for nordisk arkeologi. Universitetet i Oslo, oktober 1994.

Jakobsen, H og Follum, J. 1997. Kulturminner og Skogbruk. Skogbrukets kursinstitutt, Gjøviks grafiske as.

Rygh, O, 1885. Norske Oldsager. Faksmileutgave ved Tapir forlag, Trondheim 1999.

Østmo, E og Hedeager, L. 2005. Norsk arkeologisk leksikon. Pax forlag A/S, Oslo.

Vedlegg:

- Askeladden registreringsskjemaer over registrerte kulturminner.
- Kullprøve for datering (1 stk).
- Jordprøve fra sjakt (1stk)
- Slagg og ovnsforing prøve (2 stk).
- Funn av hesteskosøm fra kullprøve (1 stk).
- Funn av gjenstand jern fra kullprøve (1 stk).

COL. 7 KM